ชื่อเรื่อง	การนำนโยบายส่งเสริมการส่งออกไปปฏิบัติ ศึกษากรณี : กลุ่มของขวัญและเครื่องประดับตกแต่งบ้าน
โดย	นายกนกศักดิ์ ปิ่นแสง
ชื่อปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับนักบริหาร
วิชาเอก	นโยบายสาธารณะและการบริหารงานบุคคล
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	ผศ.ดร.ไชยา ยิ้มวิไล
สถาบันการศึกษา	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม
วัน / เดือน / ปี	16 พฤศจิกายน 2539

บทคัดย่อ

ตั้งแต่ประเทศไทยได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ปรากฏว่า ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมจากภาคเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรม ซึ่งยิ่งจะมีบทบาทมากขึ้น เมื่อแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534) ได้กำหนดกลยุทธ์โดยเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก โดยรัฐได้กำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการส่งออก เพื่อเป็นแรงจูงใจให้แก่ผู้ประกอบการหันมาผลิตเพื่อการส่งออกมากยิ่งขึ้น

สินค้ากลุ่มของขวัญและเครื่องประดับตกแต่งบ้านเป็นสินค้ากลุ่มหนึ่งที่ถึงแม้ว่าจะมีมูลค่าการส่งออกโดยรวมไม่มากมายติดอันดับ แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า สินค้ากลุ่มนี้มีอัตราการขยายตัวสูงติดต่อกันมาหลายปีตลอดต่อเนื่อง และนโยบายของรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา ก็ได้ประกาศให้สินค้ากลุ่มนี้เป็นหนึ่งในห้ากลุ่มที่มุ่งเน้นส่งเสริมการส่งออก

แต่เนื่องจากผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ประกอบการรายหนึ่งในสินค้ากลุ่มดังกล่าว ได้พบปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมการส่งออกของรัฐอยู่บ้าง จึงเป็นมูลเหตุจูงใจที่จะศึกษาวิจัยว่าลักษณะปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นมีอะไรบ้าง ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ตลอดจนข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข

SPUCHONBURI

การวิจัยในครั้งนี้ประกอบไปด้วยการวิจัยเชิงเอกสาร การสำรวจ และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มตัวอย่างที่สำคัญ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการ กลุ่มเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการส่งออก กลุ่มเจ้าหน้าที่กรมศุลกากร และกลุ่มเจ้าหน้าที่กรมสรรพากร ซึ่งผลที่ได้จากทั้ง 4 กลุ่มจะเป็นตัววัดความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของการนำนโยบายส่งเสริมการส่งออกไปปฏิบัติ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ประกอบการแสดงความพอใจในการปฏิบัติงานของกรมส่งเสริมการส่งออก ทั้งในปัจจัยการประชาสัมพันธ์ และการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ประกอบการ แต่พบว่าแสดงความไม่พอใจในกรมศุลกากร และกรมสรรพากร ดังนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการวิจัยต่อไปเฉพาะกรมศุลกากร และกรมสรรพากร เท่านั้น ซึ่งผลการวิจัยก็พบว่า เจ้าหน้าที่กรมศุลกากรไม่มีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งในแง่ความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ความพอใจในการกำหนดภารกิจและการมอบหมาย ความพอใจในมาตรการควบคุมและประเมินผล และความพอใจในสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติที่ตนสังกัดอยู่ แต่ก็พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นทุกปัจจัยกับเจ้าหน้าที่กรมสรรพากร

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยในครั้งนี้อาจเบี่ยงเบนจากความเป็นจริงได้เช่นกัน เนื่องจากระดับความร่วมมือในการตอบข้อซักถามของเจ้าหน้าที่กรมศุลกากร และเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรอยู่ในระดับต่ำมาก โดยผู้วิจัยสามารถสำรวจได้เจ้าหน้าที่กรมศุลกากรเพียง 1 ท่าน ส่วนเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรนั้นไม่สามารถสำรวจได้เลย จึงใช้การวิจัยเชิงเอกสารมาเป็นข้อมูลอ้างอิงแทน

สรุปลักษณะปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการส่งเสริมการส่งออกที่ผู้ประกอบการประสพอยู่ที่สำคัญสำหรับกรมศุลกากร ได้แก่ ปัญหาโครงสร้างภาษี ปัญหาการคืนอากรตามมาตรา 19 ทวิล่าช้า และปัญหาพิธีการศุลกากรยุ่งยาก ซับซ้อน ซึ่งมีปัญหาการรับเงินใต้โต๊ะแฝงอยู่ด้วย ส่วนปัญหาที่เกิดสำหรับกรมสรรพากร คือปัญหาการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มล่าช้า ซึ่งผู้วิจัยได้ค้นคว้า และเสนอข้อเสนอแนะปรับปรุงเพื่อลดหรือขจัดปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ข้างต้นไว้ ซึ่งคาดว่าจะได้ผลไม่มากก็น้อย ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังให้การนำนโยบายส่งเสริมการส่งออกไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่มีความสำเร็จต่อไป

SPU CHONBURI